

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

REMISSVAR (U2012/2475/UH)

Förslag till åtgärder för att förbättra doktoranders studiesociala villkor vid universitet och högskolor som staten är huvudman för

Saco har beretts möjlighet att lämna synpunkter på promemorian Förslag till åtgärder för att förbättra doktoranders studiesociala villkor vid universitet och högskolor som staten är huvudman för.

Saco anser att goda villkor för doktorander är av yttersta vikt för möjligheten att rekrytera nya doktorander och för kvaliteten på forskning och undervisning vid lärosätena. Trygga och förutsägbara villkor är också viktiga för att underlätta för blivande doktorander att söka sig till ett annat lärosäte efter grundexamen samt för att minska tröskeln för den som vill påbörja en forskarutbildning efter en tid i yrkeslivet. Det är därför självklart att doktorander bör omfattas av samma sociala trygghetssystem som övriga anställda vid lärosätena.

Saco bedömer att de förslag som anges i promemorian torde förbättra de studiesociala villkoren för doktoranderna generellt. Intentionerna i promemorian är goda och ett steg i rätt riktning för att minska den sociala otryggheten som många doktorander upplever med nuvarande regler.

Dock finns det ett antal förslag som vi inte anser vara tillräckligt långtgående eller som kräver förtydligande.

I promemorian föreslås att utbildningsbidrag efter ansökan ska göras om till doktorandtjänst när tre år återstår till doktorsexamen. Detta minskar tiden då doktoranden går på utbildningsbidrag med ett år jämfört med nu gällande regler, och medför även att doktoranden omfattas av Trygghetsavtalet.

Saco är positiva till att tiden med utbildningsbidrag förkortas, men beklagar att promemorian inte går hela vägen och föreslår att utbildningsbidragen omgående skall avskaffas till förmån för fyraåriga doktorandanställningar. Promemorian anger endast att det bör vara ett långsiktigt mål att avskaffa utbildningsbidragen men anger tyvärr ingen tidsplan för detta. Ett avskaffande av utbildningsbidragen borde kunna ske inom en relativt snar framtid, framför allt eftersom många lärosäten redan på eget initiativ avskaffat utbildningsbidragen som finansieringsform.

I promemorian föreslås dessutom att doktorander med utbildningsbidrag ska ha rätt till förlängning vid frånvaro om det finns särskilda skäl som t ex sjukdom eller föräldraledighet. Enligt nuvarande regler är detta inte formulerat som en rättighet, utan det är upp till lärosätena att bestämma om eventuell förlängning. Att fastställa denna rättighet i förordningen är ett bra förslag som ökar tryggheten för doktoranderna under den tid som de finansieras via utbildningsbidrag.

Saco välkomnar också förslaget att lärosätena ska teckna en försäkring för de doktorander som har stipendier som finansieringsform. Denna grupp saknar i de allra flesta fall ett acceptabelt försäkringsskydd idag.

Det är dock inte helt tydligt vad denna försäkring har för avsikt att täcka. Saco vill därför poängtera betydelsen av att denna försäkring utformas så att den motsvarar det skydd som doktoranden erhållit om den haft en doktorandtjänst.

Tiina Kangasniemi
Samhällspolitiska
avdelningen
08-613 48 06
Tiina.Kangasniemi@saco.se

Sveriges akademikers
centralorganisation
Box 2206
103 15 Stockholm
Besök: Lilla Nygatan 14
Tel växel: 08-613 48 00
Fax: 08-24 77 01
E-post: kansli@saco.se
www.saco.se

I detta sammanhang bör också nämnas att förslaget inte berör avsaknaden av pensions- och semestergrundande inkomst. Dessutom berättigar stipendiefinansiering inte till medlemskap i A-kassan, något som kan få stora negativa konsekvenser för den nydisputerade. Det hade varit bra om promemorian tagit ett helhetsgrepp om problemet med bristen social trygghet för stipendiater och även utrett dessa frågor.

Att införa krav på obligatorisk försäkring för stipendiater är självklart positivt, men stipendier är fortfarande en problematisk finansieringsform. Många stipendiater har inte bara ett bristfälligt socialt skydd, utan stipendierna kan också vara oskäligt låga. Detta gäller framför allt doktorander med stipendier från andra länder. Hur dessa stipendiaters situation kan förbättras tas inte upp i förslaget. Saco anser att detta är en viktig fråga som måste utredas närmare. Det behövs också en motsvarande analys av situationen för de forskarstuderande som har annan anställning eller så kallad övrig finansiering.

Förslagen kommer sannolikt att medföra ökade kostnader för universitet och högskolor. Enligt promemorian är utgångspunkten att de ökade kostnaderna ska finansieras inom det ramanslag som finns för forskning och utbildning på forskarnivå vid respektive universitet eller högskola, eller av de medel som de tilldelats av externa finansiärer.

Redan idag har många institutioner en trängd ekonomisk situation, med lite resurser för långsiktiga anställningar och stort beroende av externa bidrag. Saco tycker därför att det är rimligt att lärosätena kompenseras för de ökade kostnaderna genom en motsvarande ökning av de direkta anslagen.

Saco hänvisar även till bilagda svar från Akademikerförbundet SSR, DIK, Jusek, Lärarnas Riksförbund, Saco Studentråd, Sveriges Farmaceutförbund, Sveriges Ingenjörer, Sveriges läkarförbund och Sveriges Psykologförbund samt till det svar som Sveriges universitetslärarförbund lämnat direkt till departementet.

Med vänlig hälsning

Sveriges akademikers centralorganisation

Gunnar Wetterberg

Linda Simonsen